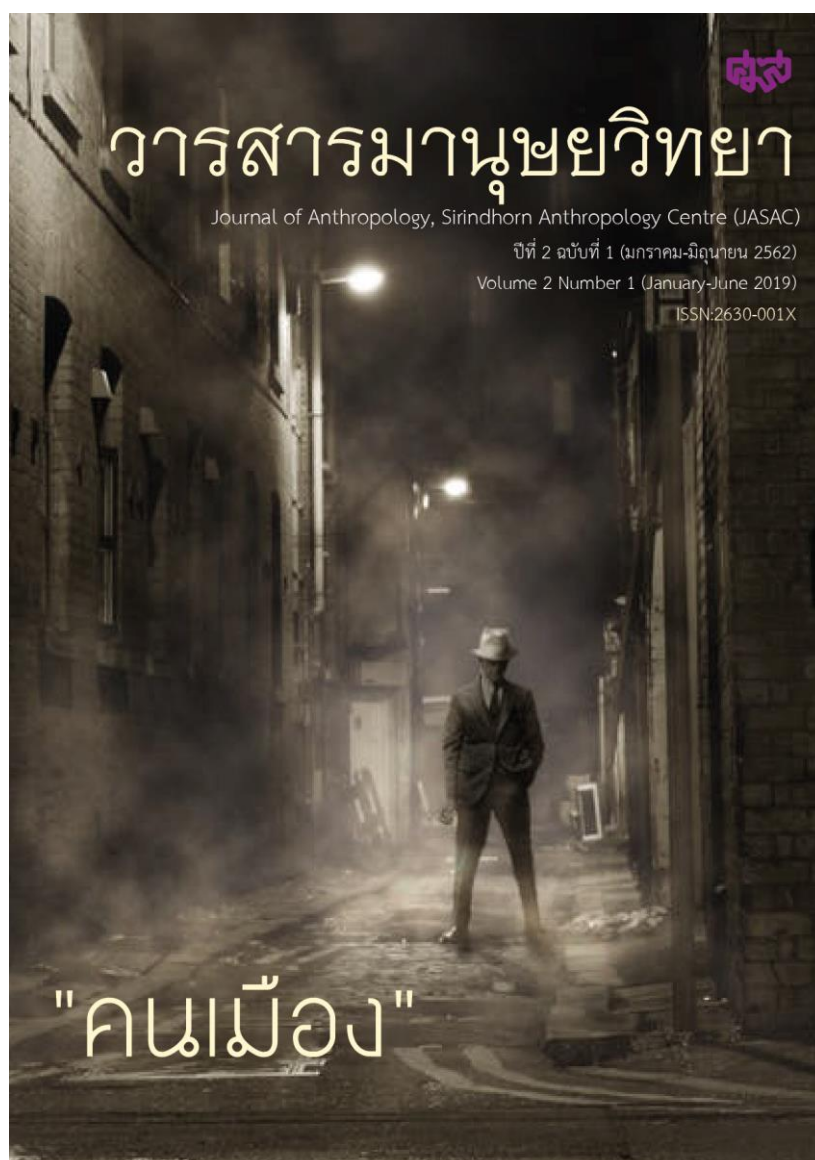

วารสารมานุษยวิทยา

ความเป็นเพศในสังคมเมืองกรุงเทพ
โดย ผศ.ดร.กนกวรรณ ธราวรรณ

แนะนำโดย
ธนาวัฒน์ ปัญญาพันธ์
นักวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ภาพวารสารมานุษยวิทยา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562)

“ความเป็นเพศในสังคมเมืองกรุงเทพ” เขียนโดย ผศ.ดร.กนกวรรณ ธารารณ ได้ตั้งคำถามที่น่าสนใจถึงความปลอดภัย และการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้คนในพื้นที่เขตเมืองกรุงเทพฯ เช่น การนอนบนม้านั่งยาว การเล่นกีฬาในลานกีฬาชุมชน และกิจกรรมอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับ “เพศสรีระชาย” มากกว่า “เพศสรีระหญิง” แม้องค์กรในด้านการบริหาร การวางแผน และการพัฒนาเมือง จะมีความพยายามสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่คนทุกเพศทุกวัย แต่การดำเนินการดังกล่าวยังขาดการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสังคม ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อพื้นที่จึงไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์เอาไว้ มีกลุ่มคนจำนวนมากไม่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าว

ผู้เขียนใช้แนวคิดเรื่อง The Right to the city มาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเพศอันหลากหลายกับพื้นที่เมือง เพื่อชี้ให้เห็นว่าการอยู่อาศัยร่วมกันของผู้คนในเมืองมีลักษณะของการร่วมกันสร้างสังคมมากกว่าการแจกจ่ายผลประโยชน์ทางทุนให้ได้มากที่สุด แม้พื้นที่เมืองจะถูกสร้างมาจากกลุ่มคนทางสังคมที่มีกรอบคิดแบบสังคมชายเป็นใหญ่และสังคมสองเพศ แต่ก็ยังมีช่องทางของการต่อต้านต่อรองที่ช่วยเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศสร้างพื้นที่ของตนด้วย

นอกจากความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำระหว่างหญิงชาย การสร้างพื้นที่และเมืองที่มีฐานคิดมาจากเพศชายเป็นใหญ่ มิได้ส่งผลกระทบต่อเพศหญิงเท่านั้น หากแต่ได้ส่งผลกระทบต่อบุคคลเพศทางเลือกอีกด้วย ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบาย หรือออกบทบัญญัติใดเพื่อสร้างเมืองกรุงเทพมหานครให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเพศทางเลือก

อย่างไรก็ตาม พื้นที่เมืองกรุงเทพฯ ก็มีลักษณะเป็นพื้นที่แบบเควิร์หมายถึงพื้นที่ที่กลุ่มคนหลากหลายทางเพศปลดแอกจากการควบคุมของสังคมแบบชุมชนหรือเครือญาติ พื้นที่แบบดังกล่าวจึงมีความผ่อนคลายความกดดันและการกดขี่ แนวคิด The Right to the city ที่ผู้เขียนพยายามเสนอคือการร่วมกันสร้างเมืองที่เอื้อต่อกลุ่มคนอันหลากหลาย เพื่อค่อย ๆ สลายโครงสร้างอำนาจเดิมที่กดทับอยู่ บทความชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ในฐานะ “แนวทางของการศึกษาประเด็นแยกย่อย” ต่อไป เช่น การใช้พื้นที่ในพักผ่อนหย่อนใจของผู้หญิงชนชั้นแรงงานในเขตเมือง และสีลันของกามารมณในเขตเมือง เป็นต้น

อ่านบทความ

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jasac/article/view/227250>

ผู้เขียน
รณวิวัฒน์ ปัญญาพันธ์
นักวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)